

PROGRAM KURSU SPECJALISTYCZNEGO

KOMUNIKOWANIE INTERPERSONALNE W PIEŁĘGNIARSTWIE

dla pielęgniarek i położnych

Program został zatwierdzony przez Ministra Zdrowia w dniu 19.08.2015r.

uwzględnia:

1. Aktualizację zatwierdzoną przez Ministra Zdrowia w dniu 27 kwietnia 2023r.

Warszawa 2023

Rzeczpospolita
Polska

NACZELNA IZBA
PIEŁĘGNIAREK I POŁOŻNYCH

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

PROGRAM PRZYGOTOWANY PRZEZ ZESPÓŁ PROGRAMOWY W SKŁADZIE¹:

1. **prof. nadzw. dr hab. n. hum. Ewa Wilczek-Rużyczka** – Przewodnicząca Zespołu; Katedra Psychologii Zdrowia, Wydział Psychologii i Nauk Humanistycznych, Krakowska Akademia im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego;
2. **dr n. med. Anna Andruszkiewicz** – Katedra i Zakład Promocji Zdrowia Wydział Nauk o Zdrowiu Collegium Medicum im. L. Rydygiera w Bydgoszczy, Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu;
3. **dr n. hum. Anna Ratajska** – Instytut Psychologii Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy; Katedra i Zakład Opieki Paliatywnej Wydział Nauk o Zdrowiu Collegium Medicum im. L. Rydygiera w Bydgoszczy, Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu; II Klinika Kardiologii 2 Szpitala Klinicznego w Bydgoszczy.

RECENZENCI PROGRAMU:

1. **prof. n. med. dr hab. Józef Krzysztof Gierowski** – Katedra Psychiatrii, Uniwersytet Jagielloński Collegium Medicum;
2. **dr hab. n. zdr. Ludmiła Marcinowicz** – Zakład Medycyny Rodzinnej i Pielęgniarstwa Środowiskowego Wydział Nauk o Zdrowiu, Uniwersytet Medyczny w Białymstoku.

AKTUALIZACJA PROGRAMU PRZYGOTOWANA PRZEZ ZESPÓŁ W SKŁADZIE²:

1. **dr n. o zdr. Karolina Włostowska - Przewodnicząca Zespołu**, psycholog, specjalista w dziedzinie pielęgniarstwa opieki paliatywnej, Zakład Pielęgniarstwa Klinicznego, Wydział Medyczny Collegium Medicum, Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie;
2. **dr hab. n. o zdr. Dorota Włodarczyk - Członek Zespołu**, psycholog, pracownik badawczo-dydaktyczny, kierownik Studium Psychologii Zdrowia Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego, wieloletnie doświadczenie dydaktyczno-trenerskie i konsultacyjne;
3. **mgr Aneta Gibek-Wiśniewska - Członek Zespołu**, ekspert w zakresie budowania dobrych relacji w zespole oraz zapobiegania konfliktom i ich rozwiązywania. Wykładowca akademicki na Uniwersytecie Opolskim, mediator, psychotraumatolog, terapeuta z ponad 20 letnim doświadczeniem trenerskim.

RECENZENCI PROGRAMU:

1. **dr n. o zdr. Agata Panas** – Konsultant wojewódzki w dziedzinie pielęgniarstwa opieki paliatywnej, specjalista w dziedzinie pielęgniarstwa opieki paliatywnej, pielęgniarstwa pediatrycznego, Zakład Opieki Zdrowotnej Hospicjum Dobre Białystok;
2. **dr n. o zdr. Damian Czarnecki** - Konsultant Krajowy w dziedzinie pielęgniarstwa psychiatrycznego, adiunkt w Katedrze Pielęgniarstwa Zachowawczego, Wydział Nauk o Zdrowiu Collegium Medicum im. L. Rydygiera w Bydgoszczy, Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu, młodszy asystent w Oddziale Leczenia Uzależnień, Szpital Uniwersytecki nr 1 im. A. Jurasza w Bydgoszczy.

¹ Powołany Zarządzeniem Dyrektora Centrum Kształcenia Podyplomowego Pielęgniarek i Położnych Nr 44/14 z dnia 30 czerwca 2014 r. w sprawie powołania Zespołu do spraw Opracowania Programu Kształcenia Podyplomowego Pielęgniarek i Położnych.

² Powołany Zarządzeniem Dyrektora Centrum Kształcenia Podyplomowego Pielęgniarek i Położnych Nr 8/23 z dnia 8 marca 2023 r. w sprawie powołania Zespołu do aktualizacji Programu Kształcenia Podyplomowego Pielęgniarek i Położnych

1. ZAŁOŻENIA ORGANIZACYJNO-PROGRAMOWE

Rodzaj kształcenia

Kurs specjalistyczny jest to rodzaj kształcenia, który zgodnie z ustawą z dnia 15 lipca 2011 r. *o zawodach pielęgniarki i położnej* (Dz. U. 2022 r. poz. 2702, z późn. zm.) ma na celu uzyskanie przez pielęgniarkę lub położną wiedzy i umiejętności do wykonywania określonych czynności zawodowych przy udzielaniu świadczeń pielęgnacyjnych, zapobiegawczych, diagnostycznych, leczniczych lub rehabilitacyjnych.

Efekty uczenia się wskazane w programie kursu specjalistycznego ***Komunikowanie interpersonalne w pielęgniarstwie, dla pielęgniarek*** są dla organizatora i uczestnika kształcenia obowiązkowym elementem programu. Osiągnięcie wskazanych efektów uczenia się gwarantuje, że każdy uczestnik kursu specjalistycznego będzie posiadać takie same kwalifikacje, niezależnie od miejsca ukończonego kształcenia, podmiotu organizującego kształcenie oraz trybu kształcenia.

Cel kształcenia

Przygotowanie pielęgniarki, położnej do samodzielnego realizowania świadczeń w zakresie komunikowania interpersonalnego z pacjentem, jego rodziną i zespołem terapeutycznym oraz przeprowadzania negocjacji w celu rozwiązania problemów i konfliktów.

Czas trwania kształcenia

Łączna liczba godzin przeznaczonych na realizację programu kursu specjalistycznego w kontakcie z wykładowcą wynosi **100** godzin dydaktycznych, w tym:

zajęcia wykładowe – **16** godzin,
zajęcia warsztatowe i treningowe – **84** godzin.

Sposób organizacji

Za przebieg i organizację kursu specjalistycznego odpowiedzialny jest organizator kształcenia. Planując realizację kształcenia organizator powinien:

1. Opracować regulamin organizacyjny kursu specjalistycznego, który w szczególności określa:
 - organizację;
 - zasady i sposób naboru osób;
 - prawa i obowiązki osób uczestniczących;
 - zakres obowiązków kadry dydaktycznej prowadzącej nauczanie teoretyczne;
 - zasady przeprowadzenia egzaminu końcowego.

2. Powołać kierownika kursu specjalistycznego.

Do zadań kierownika kursu oprócz zadań określonych w przepisach Ministra Zdrowia z tego zakresu powinno należeć:

- współdecydowanie o doborze kadry dydaktycznej;
 - przedstawienie uczestnikom kursu: celu, programu i organizacji kształcenia;
 - pomaganie w rozwiązywaniu problemów;
 - udzielanie indywidualnych konsultacji uczestnikom kursu;
 - zbieranie i analizowanie opinii o przebiegu kursu.
3. Przeprowadzić postępowanie kwalifikacyjne, przy czym z uwagi na fakt, iż kurs będzie prowadzony metodą warsztatowo-treningową w grupach do 12 osób, liczba osób zakwalifikowanych do udziału w kursie nie może być zbyt liczna.
 4. Powołać wykładowców posiadających kwalifikacje określone w programie kursu.

5. Zaprojektować realizację zajęć dydaktycznych modułu I *Trening umiejętności intra- i interpersonalnych* od przeprowadzenia sesji wstępnej. Sesja wstępna powinna mieć na celu zintegrowanie się grupy szkoleniowej poprzez nawiązanie kontaktu, przedstawienie się trenera i uczestników kursu, prezentację celów kursu i metod kształcenia, omówienie norm kulturowych. Każdy z uczestników kursu winien mieć także możliwość przedstawienia własnych oczekiwań wobec kursu. Sesja wstępna realizowana w ramach treningu integracyjnego powinna kończyć się domykaniem relacji grupowych i przekazaniem informacji zwrotnych. Optymalny czas trwania sesji wstępnej powinien wynosić 4 godziny dydaktyczne.
6. Zapewnić bazę dydaktyczną dostosowaną do liczby uczestników kursu:
 - sale wykładowe;
 - sale warsztatowe.
7. Zapewnić środki dydaktyczne, o których mowa w programie poszczególnych modułów.
8. Posiadać wewnętrzny system monitorowania jakości kształcenia.

Sposób sprawdzania efektów uczenia się:

W toku realizacji programu przewiduje się ocenianie:

1. Bieżące – rozumiane jako zaliczanie poszczególnych modułów (sprawdzenie stopnia osiągnięcia założonych efektów uczenia się poprzez aktywny udział w treningach, warsztatach i eksperymentach komunikacyjnych prowadzonych podczas zajęć).
2. Końcowe – zgodnie z ustawą z dnia 15 lipca 2011 r. *o zawodach pielęgniarki i położnej* (Dz. U. z 2022 r., poz. 2702, z późn. zm.) kurs specjalistyczny kończy się egzaminem teoretycznym, przeprowadzonym w formie pisemnej lub ustnej, albo egzaminem praktycznym.
Rodzaj egzaminu i formę egzaminu teoretycznego ustala organizator kształcenia, z uwzględnieniem zakresu, w jakim prowadzony jest kurs specjalistyczny.

2. OGÓLNE EFEKTY UCZENIA SIĘ

Zaświadczenie o ukończeniu kursu specjalistycznego *Komunikowanie interpersonalne w pielęgniarstwie* otrzymuje pielęgniarka, położna, która:

1) w zakresie wiedzy posiada:

- specjalistyczną wiedzę z zakresu komunikowania interpersonalnego z pacjentem, jego rodziną i z zespołem terapeutycznym;
- znajomość regulacji prawnych i norm etycznych odnoszących się do udzielania specjalistycznych świadczeń zdrowotnych w zakresie komunikowania się z pacjentem, rodziną;

2) w zakresie umiejętności potrafi:

- samodzielnie komunikować się z pacjentem, jego rodziną i z zespołem terapeutycznym;
- stosować zasady etyki ogólnej i zawodowej w komunikowaniu się z pacjentem, jego rodziną i z zespołem terapeutycznym;
- wykorzystać aktualną wiedzę w zakresie komunikowania się z pacjentem, jego rodziną dla zapewnienia wysokiego poziomu opieki;

3) w zakresie kompetencji społecznych:

- szanuje godność i autonomię pacjenta bez względu na jego wiek, płeć, niepełnosprawność, orientację seksualną oraz pochodzenie narodowe i etniczne;
- współpracuje z pacjentem i jego rodziną oraz członkami zespołu opieki zdrowotnej;
- ponosi odpowiedzialność za komunikowanie się z pacjentem, jego rodziną i z zespołem terapeutycznym;

- krytycznie ocenia własne kompetencje w zakresie komunikowania się z pacjentem, jego rodziną i z zespołem terapeutycznym;
- stale aktualizuje wiedzę i umiejętności w zakresie komunikowania się z pacjentem, jego rodziną i z zespołem terapeutycznym.

3. SZCZEGÓŁOWE EFEKTY UCZENIA SIĘ

W zakresie wiedzy uczestnik kursu:

- W1. identyfikuje własne uczucia i emocje;
- W2. charakteryzuje różnice w sposobach odczuwania emocji oraz sposobach ekspresji emocjonalnej;
- W3. wyjaśnia ich wpływ na zachowania ludzi w grupach;
- W4. charakteryzuje własne zasoby kreatywności w sytuacjach interpersonalnych;
- W5. przedstawia zasoby intra- i interpersonalne sprzyjające efektywnej komunikacji;
- W6. uzasadnia potrzebę kontroli emocjonalnej w praktyce klinicznej;
- W7. określa zasady uważnego słuchania siebie i innych;
- W8. wymienia zniekształcenia w procesie przekazywania informacji;
- W9. identyfikuje przyczyny strachu i lęku;
- W10. objaśnia sposoby radzenia sobie z trudnymi emocjami doświadczanymi u siebie (strachem, lękiem, gniewem);
- W11. wyjaśnia sposoby radzenia sobie z gniewem drugiej osoby;
- W12. wymienia cechy twórczego rozpoznawania problemów;
- W13. charakteryzuje główne zasady przeciwdziałania i radzenia sobie z problemami w grupie;
- W14. charakteryzuje przejawy zaufania w grupie i zgodności grupy;
- W15. charakteryzuje teoretyczne koncepcje komunikowania interpersonalnego;
- W16. opisuje przebieg procesu komunikowania w relacji pielęgniarka, położna–pacjent;
- W17. charakteryzuje komunikowanie jedno- i dwustronne w pielęgniarstwie;
- W18. wymienia sygnały komunikacyjne (werbalne i niewerbalne);
- W19. określa cele komunikowania się w pielęgniarstwie;
- W20. charakteryzuje rodzaje stylów komunikowania interpersonalnego;
- W21. charakteryzuje zakłócenia i bariery w komunikacji interpersonalnej;
- W22. wyjaśnia pojęcia: przeniesienie i przeciwprzeniesienie w komunikacji interpersonalnej;
- W23. charakteryzuje relacje interpersonalne w pielęgniarstwie, z zastosowaniem teorii i pojęć Analizy Transakcyjnej;
- W24. różnicuje paternalistyczny i partnerski styl komunikowania się z pacjentami w instytucjach ochrony zdrowia;
- W25. opisuje zasady i techniki dialogu motywującego;
- W26. wyjaśnia pojęcie relacji terapeutycznej;
- W27. omawia zasadnicze aspekty relacji terapeutycznej;
- W28. charakteryzuje ważne umiejętności interpersonalne w relacji terapeutycznej;
- W29. wymienia czynniki zakłócające powstawanie relacji terapeutycznej;
- W30. charakteryzuje różne techniki komunikacyjne;
- W31. wymienia zasady budowania relacji terapeutycznej z pacjentem;
- W32. charakteryzuje uczucia i emocje swoje i pacjenta powstałe w relacji terapeutycznej;
- W33. wymienia sposoby rozwiązywania sytuacji trudnych w relacji terapeutycznej;
- W34. opisuje mechanizm przepływu informacji w instytucji ochrony zdrowia o hierarchicznej strukturze organizacyjnej;
- W35. definiuje superwizję kliniczną w praktyce;
- W36. określa cele superwizji klinicznej i zasady korzystania z niej;
- W37. omawia przebieg własnego procesu komunikacji terapeutycznej w relacji z wybranym pacjentem (studium przypadku);

- W38. charakteryzuje osobiste zasoby i deficyty w zakresie komunikowania się z pacjentami, ich rodzinami i z zespołem terapeutycznym;
- W39. określa osobiste możliwości uzyskiwania i udzielania innym kolegiального wsparcia zawodowego w ramach superwizji klinicznej;
- W40. przedstawia schemat rozmowy z rodziną pacjenta;
- W41. opisuje specyfikę jednoznacznej komunikacji, w tym specyfikę zadawania pytań;
- W42. obrazuje wpływ stereotypów i uprzedzeń społecznych na proces komunikacji;
- W43. omawia zasady odpowiedzialnego wykorzystywania autorytetu i wpływu;
- W44. charakteryzuje cele i zadania zespołu terapeutycznego;
- W45. przedstawia zadania pielęgniarki, położnej w strukturach zespołu terapeutycznego;
- W46. charakteryzuje modele przepływu informacji w zespole;
- W47. omawia podstawy prawne komunikowania się w zespole terapeutycznym;
- W48. przedstawia specyfikę funkcjonowania zespołu terapeutycznego jako grupy zadaniowej;
- W49. wyjaśnia reguły asertywnego porozumiewania się w zespole terapeutycznym;
- W50. omawia zakłócenia komunikacyjne w pracy zespołu terapeutycznego, wyjaśnia sposoby rozwiązywania konfliktów w zespole;
- W51. charakteryzuje znaczenie grupy Balinta w budowaniu relacji terapeutycznej;
- W52. definiuje rolę emocji w procesie komunikowania;
- W53. wymienia reakcje emocjonalne, które w czasie spotkania z pacjentem mogą sprawiać trudność.

W zakresie umiejętności uczestnik kursu potrafi:

- U1. otwarcie i bez lęku społecznego zabierać głos na forum grupy;
- U2. otworzyć się na uczestników zajęć;
- U3. charakteryzować i uruchomić własne pokłady kreatywności w sytuacji treningowej;
- U4. otwarcie mówić o swoim aktualnym doświadczeniu w kontekście wykonywanych ćwiczeń oraz formułować hipotezy na temat postrzeganych zjawisk komunikacyjnych;
- U5. mówić o swoich uczuciach w związku z aktualną sytuacją;
- U6. rozpoznawać własne emocje;
- U7. rozmawiać z członkami rodziny pacjenta na temat ich zachowań oraz odczuwanych przez nich emocji;
- U8. twórczo rozwiązywać problemy;
- U9. przejawiać zaufanie w grupie;
- U10. uważnie słuchać siebie i innych;
- U11. rozpoznawać zniekształcenia w procesie przekazywania informacji;
- U12. wyrażać swoje uczucia, emocje;
- U13. wykorzystywać swoje mocne strony;
- U14. stosować różne sposoby radzenia sobie ze strachem, lękiem i gniewem w relacjach międzyludzkich;
- U15. prowadzić trudne rozmowy na trudne tematy;
- U16. udzielać informacji zgodnie z zasadami;
- U17. skłaniać partnerów interakcji do zachowań wyrażających empatię;
- U18. rozpoznawać sygnały komunikacyjne (werbalne i niewerbalne) oraz ich znaczenie w pielęgnowaniu człowieka;
- U19. stawiać cele komunikowania się w pielęgniarstwie;
- U20. rozpoznawać rodzaje stylów komunikowania interpersonalnego;
- U21. stosować style komunikacyjne: allocentryczny i partnerski w relacji z pacjentem i jego rodziną;
- U22. rozpoznawać zakłócenia i bariery komunikacyjne występujące w relacjach z pacjentem i jego rodziną;

- U23. diagnozować zjawisko przeniesienia i przeciwprzeniesienia w komunikowaniu interpersonalnym;
- U24. stosować w komunikacji interpersonalnej w pielęgniarstwie, teorie i pojęcia Analizy Transakcyjnej;
- U25. rozpoznawać paternalistyczny i partnerski styl komunikowania się z pacjentami w instytucjach ochrony zdrowia;
- U26. stosować techniki dialogu motywującego;
- U27. nawiązywać relację terapeutyczną z pacjentem;
- U28. przejawiać otwartość, empatię, autentyczność i asertywność w relacji terapeutycznej;
- U29. rozpoznawać czynniki zakłócające w relacji terapeutycznej;
- U30. stosować różne techniki komunikacyjne;
- U31. rozpoznawać uczucia i emocje swoje i pacjenta powstałe w relacji terapeutycznej;
- U32. stosować różne sposoby rozwiązywania sytuacji trudnych;
- U33. korzystać z superwizji klinicznej;
- U34. analizować przebieg własnego procesu komunikowania terapeutycznego w relacji z wybranym pacjentem (studium przypadku);
- U35. dokonywać oceny osobistych zasobów i deficytów w zakresie komunikowania się z pacjentami, ich rodzinami oraz z zespołem terapeutycznym;
- U36. wykorzystywać osobiste możliwości uzyskiwania i udzielania innym kolegialnego wsparcia zawodowego w ramach superwizji klinicznej;
- U37. dokonywać autooceny wielkości zmiany w zakresie umiejętności komunikowania się w relacjach zawodowych;
- U38. dostosowywać swoje umiejętności komunikacyjne do poziomu rozumienia i języka rodziny pacjenta, unikając żargonu;
- U39. rozpoznawać perspektywę i zasoby rodziny istotne dla procesu terapeutycznego pacjenta;
- U40. zapobiegać i rozwiązywać konflikty z rodziną pacjenta;
- U41. przekazywać pacjentowi i rodzinie informacje (ustnie, pisemnie, w formie elektronicznej lub przez telefon) w sposób pełny, zrozumiały, w odpowiednim momencie i zgodnie z obowiązującymi regulacjami prawnymi;
- U42. dobierać pytania w zależności od odbiorcy i sytuacji;
- U43. stosować elementy dialogu motywującego;
- U44. dostrzegać i szanować indywidualność, subiektywne spojrzenie, zróżnicowane opinie członków zespołu terapeutycznego oraz specjalistyczne kompetencje poszczególnych pracowników opieki medycznej;
- U45. tworzyć pozytywną atmosferę w pracy;
- U46. wspierać i integrować członków zespołu terapeutycznego;
- U47. stosować zasady przekazywania informacji zwrotnej;
- U48. rozwiązywać konflikty w zespole terapeutycznym;
- U49. prowadzić konstruktywne negocjacje w zespole terapeutycznym;
- U50. przyjmować, wyjaśniać i analizować własną rolę i zakres kompetencji w zespole terapeutycznym;
- U51. rozpoznawać rolę własnej profesji w zespole terapeutycznym;
- U52. wykorzystywać własny potencjał jako członka zespołu terapeutycznego oraz wyrażać chęć i możliwości pracy z innymi;
- U53. rozpoznawać czynniki wspomagające i utrudniające pracę zespołową;
- U54. stosować techniki negocjacji w sytuacjach problemów i konfliktów;
- U55. dokonywać wglądu we własne reakcje emocjonalne;
- U56. wypowiadać się w sposób nieoceniający i nieurazający drugiej osoby;
- U57. wykazywać się umiejętnością uważnego słuchania;
- U58. dokonywać oceny problemu z wielu perspektyw;

U59. współdziałać w zespole terapeutycznym wykorzystując zasoby zintegrowanego myślenia;

U60. stosować myślenie wolne od ograniczających przekonań.

W zakresie kompetencji społecznych uczestnik kursu:

K1. okazuje szacunek i empatię wobec osób w procesie komunikowania;

K2. wykazuje postawę nacechowaną otwartością na przejawy odmienności w zachowaniu ludzi, wyrażającą się z jednej strony w zrozumieniu tych odmienności, a z drugiej – w ich poszanowaniu;

K3. potrafi zachowywać się asertywnie;

K4. poszukuje i dokonuje syntezy istotnych informacji z innych źródeł (np. od rodziny pacjenta, opiekunów i innych profesjonalistów) w razie potrzeby;

K5. potrafi pracować efektywnie mimo własnych reakcji emocjonalnych, jeśli wymaga tego sytuacja (np. stopień cierpienia pacjenta, wymagający pacjent/jego rodzina);

K6. odpowiedzialnie odnosi się do błędów popełnianych przez siebie i innych (np. powstrzymuje się od wskazywania winnych) podczas poszukiwania rozwiązań i pomocy oraz zna podstawowe zasady powstawania kolejnych błędów (np. lekceważenie informacji lub potrzeb rodziny pacjenta, nieadekwatna komunikacja);

K7. szanuje godność i autonomię członków zespołu terapeutycznego;

K8. współpracuje z członkami zespołu terapeutycznego, zachowując zasady etyki zawodowej i własne kompetencje;

K9. wykazuje świadomość własnych emocji.

4. PLAN NAUCZANIA

Lp.	Nazwa modułu	Wykłady (liczba godzin)	Warsztaty i treningi (liczba godzin)	Łączna liczba godzin kontaktowych
I	Trening umiejętności intra- i interpersonalnych	-	15	15
II	Trening umiejętności społecznych	-	15	15
III	Teoretyczne podstawy komunikowania interpersonalnego	4	11	15
IV	Komunikacja terapeutyczna pielęgniarki, położnej z pacjentem	1	15	16
V	Komunikowanie się pielęgniarki, położnej z rodziną pacjenta	5	10	15
VI	Komunikowanie się pielęgniarki, położnej w zespole terapeutycznym	5	10	15
VII	Trening budowania relacji terapeutycznej z wykorzystaniem elementów metody Balinta	1	8	9
Łącznie		16	84	100

5. MODULY KSZTAŁCENIA**5.1. MODUŁ I**

Nazwa modułu	TRENING UMIEJĘTNOŚCI INTRA- I INTERPERSONALNYCH
Cel kształcenia	Pozyskanie wiedzy i umiejętności z zakresu identyfikowania własnych emocji oraz zachowań przejawianych w procesie komunikowania się.
Efekty uczenia się dla modułu	<p>W wyniku kształcenia uczestnik kursu:</p> <p>W zakresie wiedzy:</p> <p>W1. identyfikuje własne uczucia i emocje;</p> <p>W2. charakteryzuje różnice w sposobach odczuwania emocji oraz sposobach ekspresji emocjonalnej;</p> <p>W3. wyjaśnia ich wpływ na zachowania ludzi w grupach;</p> <p>W4. charakteryzuje własne zasoby kreatywności w sytuacjach interpersonalnych;</p> <p>W5. przedstawia zasoby intra- i interpersonalne sprzyjające efektywnej komunikacji;</p> <p>W6. uzasadnia potrzebę kontroli emocjonalnej w praktyce klinicznej.</p> <p>W zakresie umiejętności potrafi:</p> <p>U1. otwarcie i bez lęku społecznego zabierać głos na forum grupy;</p> <p>U2. otworzyć się na uczestników zajęć;</p> <p>U3. charakteryzować i uruchomić własne pokłady kreatywności w sytuacji treningowej;</p> <p>U4. otwarcie mówić o swoim aktualnym doświadczeniu w kontekście wykonywanych ćwiczeń oraz formułować hipotezy na temat postrzeganych zjawisk komunikacyjnych;</p> <p>U5. mówić o swoich uczuciach w związku z aktualną sytuacją;</p> <p>U6. rozpoznawać własne emocje;</p> <p>U7. rozmawiać z członkami rodziny pacjenta na temat ich zachowań oraz odczuwanych przez nich emocji.</p> <p>W zakresie kompetencji społecznych:</p> <p>K1. okazuje szacunek i empatię wobec osób w procesie komunikowania.</p>

CENTRUM KSZTAŁCENIA PODYPLOMOWEGO PIEŁĘGNIAREK I POŁOŻNYCH

Kwalifikacje osób prowadzących kształcenie	<p>Wykładowcą może być osoba z 5-letnim doświadczeniem trenerskim lub dydaktycznym oraz spełniająca jeden z warunków:</p> <ul style="list-style-type: none"> – mgr psychologii; – psychoterapeuta po szkoleniu akredytowanym przez Polskie Towarzystwo Psychologiczne lub Polskie Towarzystwo Psychiatryczne; – trener umiejętności psychospołecznych; – trener treningu interpersonalnego; – psychotraumatolog; – mediator; – coach.
Wymagania wstępne	Brak
Rodzaj i liczba godzin zajęć dydaktycznych wymagających bezpośredniego udziału prowadzącego zajęcia	<p>Trening – 8 godz. Warsztat – 7 godz.</p>
Nakład pracy uczestnika kursu	<p>Udział w zajęciach (godziny kontaktowe) 15 godz.</p> <ul style="list-style-type: none"> • trening – 8 godz. • warsztat – 7 godz. <p>Praca własna uczestnika kursu: 15 godz.</p> <ul style="list-style-type: none"> • przygotowanie się do zajęć – 5 godz. • opanowanie materiału wymaganego do zaliczenia modułu i przygotowanie studium przypadku – 10 godz. <p>Łącznie nakład pracy uczestnika kursu: 30 godz.</p>
Proponowane metody dydaktyczne	Trening, scenki, grupy dyskusyjne, analiza studium przypadku
Proponowane środki dydaktyczne	Plansze, sprzęt audiowizualny, film

CENTRUM KSZTAŁCENIA PODYPLOMOWEGO PIEŁĘGNIAREK I POŁOŻNYCH

Metody sprawdzania efektów uczenia się uzyskanych przez uczestnika kursu i warunki zaliczenia modułu	Studium przypadku – autoanaliza
Treści modułu kształcenia	<p>1. Trening integracyjny – sesja wstępna (trening: 4 godz.)</p> <p>2. Wyrażanie swoich uczuć, emocji (trening: 2 godz.)</p> <p>- wsłuchiwanie się w to, co dzieje się we własnym ciele; refleksja nad tym, co wywołało takie uczucia, określanie swoich uczuć, emocji; różne sposoby wyrażania uczuć, emocji.</p> <p>3. Funkcjonowanie własne pielęgniarki, położnej oraz funkcjonowanie innych osób w grupie w różnych sytuacjach społecznych (warsztat: 7 godz.)</p> <p>- mocne strony – odkrywanie własnych zasobów, dążeń i zachowań akceptowanych przez siebie i grupę;</p> <p>- rozpoznawanie i nazywanie własnych stanów emocjonalnych, rozpoznawanie zróżnicowanych reakcji ludzi na te same sytuacje;</p> <p>- rozmowa na temat emocji doświadczanych z innymi osobami w sytuacji pracy zawodowej</p> <p>4. Poszerzanie wiedzy o sobie samym, swoich cechach oraz typowych zachowaniach (trening: 2 godz.)</p>
Wymiar, zasady i forma odbywania staży, w przypadku, gdy program kształcenia przewiduje	Nie dotyczy.

5.2. MODUŁ II

Nazwa modułu	TRENING UMIEJĘTNOŚCI SPOŁECZNYCH
Cel kształcenia	Wyposażenie pielęgniarki, położnej w wiedzę na temat funkcjonowania grupy i umiejętności z zakresu komunikowania się z pacjentem, rodziną i zespołem terapeutycznym.
Efekty uczenia się dla modułu	<p>W wyniku kształcenia uczestnik kursu:</p> <p>W zakresie wiedzy:</p> <p>W7. określa zasady uważnego słuchania siebie i innych;</p> <p>W8. wymienia zniekształcenia w procesie przekazywania informacji;</p> <p>W9. identyfikuje przyczyny strachu i lęku;</p> <p>W10. objaśnia sposoby radzenia sobie z trudnymi emocjami doświadczanymi u siebie (strachem, lękiem, gniewem);</p> <p>W11. wyjaśnia sposoby radzenia sobie z gniewem drugiej osoby;</p> <p>W12. wymienia cechy twórczego rozpoznawania problemów;</p> <p>W13. charakteryzuje główne zasady przeciwdziałania i radzenia sobie z problemami w grupie;</p> <p>W14. charakteryzuje przejawy zaufania w grupie i zgodności grupy.</p> <p>W zakresie umiejętności potrafi:</p> <p>U8. twórczo rozwiązywać problemy;</p> <p>U9. przejawiać zaufanie w grupie;</p> <p>U10. uważnie słuchać siebie i innych;</p> <p>U11. rozpoznawać zniekształcenia w procesie przekazywania informacji;</p> <p>U12. wyrażać swoje uczucia, emocje;</p> <p>U13. wykorzystywać swoje mocne strony;</p> <p>U14. stosować różne sposoby radzenia sobie ze strachem, lękiem i gniewem w relacjach międzyludzkich;</p> <p>U15. prowadzić trudne rozmowy na trudne tematy;</p> <p>U16. udzielać informacji zgodnie z zasadami;</p> <p>U17. skłaniać partnerów interakcji do zachowań wyrażających empatię.</p> <p>W zakresie kompetencji społecznych:</p> <p>K2. wykazuje postawę nacechowaną otwartością na przejawy odmienności w zachowaniu ludzi, wyrażającą się z jednej strony w zrozumieniu tych odmienności, a z drugiej – w ich poszanowaniu.</p>

CENTRUM KSZTAŁCENIA PODYPŁOMOWEGO PIEŁĘGNIAREK I POŁOŻNYCH

Kwalifikacje osób prowadzących kształcenie	Wykładowcą może być osoba z 5-letnim doświadczeniem trenerskim lub dydaktycznym oraz spełniająca jeden z warunków: <ul style="list-style-type: none"> – mgr psychologii; – psychoterapeuta po szkoleniu akredytowanym przez Polskie Towarzystwo Psychologiczne lub Polskie Towarzystwo Psychiatryczne; – trener umiejętności psychospołecznych; – trener treningu interpersonalnego; – psychotraumatolog; – mediator; – coach.
Wymagania wstępne	Brak
Rodzaj i liczba godzin zajęć dydaktycznych wymagających bezpośredniego udziału prowadzącego zajęcia	Warsztat – 10 godz. Trening – 5 godz.
Nakład pracy uczestnika kursu	<p>Udział w zajęciach 15 godz.</p> <ul style="list-style-type: none"> • warsztat– 10 godz. • trening – 5 godz. <p>Praca własna uczestnika kursu: 15 godz.</p> <ul style="list-style-type: none"> • przygotowanie się do zajęć – 10 godz. • Przygotowanie scenki – 5 godz. <p>Łącznie nakład pracy uczestnika kursu: 30 godz.</p>
Proponowane metody dydaktyczne	Praca w grupie, ćwiczenia aktywizujące, dyskusje, scenka
Proponowane środki dydaktyczne	Plansze, sprzęt audiowizualny, film
Metody sprawdzania efektów uczenia się uzyskanych przez uczestnika	Scenka na wybrany temat zgodny z modułem II (np. „Poradzenie sobie z gniewem drugiej osoby” lub „Przekazanie trudnej informacji”)

kursu i warunki zaliczenia modułu	
Treści modułu kształcenia	<p>1. Analiza rozwoju grupy (warsztat: 1 godz.) - konflikt grupy; dostosowanie; rozbicie grupy; wspólnota.</p> <p>2. Obserwacja dynamiki grupy i sposobów osiągnięcia pozycji w grupie przez jej członków (trening: 3 godz.)</p> <p>3. Zniekształcenia w procesie przekazywania informacji (warsztat: 2 godz.)</p> <p>4. Aktywne słuchanie – uwrażliwienie na odbiór informacji od innych i dotyczących siebie samego (trening: 2 godz.)</p> <p>5. Radzenie sobie ze strachem i lękiem w relacjach międzyludzkich (warsztat: 2 godz.) - refleksja nad odczuwaniem strachu i lęku, czego one dotyczą; sposoby radzenia sobie ze strachem i lękiem.</p> <p>6. Radzenie sobie z czymś gniewem (warsztat: 2 godz.) - podjęcie decyzji, co można zrobić, by poradzić sobie z gniewem drugiej osoby; wprowadzenie w czyn swojej decyzji.</p> <p>7. Przygotowanie do trudnej rozmowy na trudny temat (warsztat: 2 godz.) - analiza uczuć, emocji własnych; analiza uczuć, emocji innych; analiza sposobów przekazywania informacji; wybór sposobu przeprowadzenia rozmowy.</p> <p>8. Pomaganie – rola osoby pomagającej i potrzebującej pomocy (warsztat: 1 godz.)</p>
Wymiar, zasady i forma odbywania staży, w przypadku, gdy program kształcenia przewiduje	Nie dotyczy.

5.3. MODUŁ III

Nazwa modułu	TEORETYCZNE PODSTAWY KOMUNIKOWANIA INTERPERSONALNEGO
Cel kształcenia	Przekazanie wiedzy z zakresu procesu komunikowania interpersonalnego w perspektywie wybranych teorii komunikowania się z pacjentem, rodziną i zespołem terapeutycznym.
Efekty uczenia się dla modułu	<p>W wyniku kształcenia uczestnik kursu:</p> <p>W zakresie wiedzy:</p> <p>W15. charakteryzuje teoretyczne koncepcje komunikowania interpersonalnego;</p> <p>W16. opisuje przebieg procesu komunikowania w relacji pielęgniarka, położna–pacjent;</p> <p>W17. charakteryzuje komunikowanie jedno- i dwustronne w pielęgniarstwie;</p> <p>W18. wymienia sygnały komunikacyjne (werbalne i niewerbalne);</p> <p>W19. określa cele komunikowania się w pielęgniarstwie;</p> <p>W20. charakteryzuje rodzaje stylów komunikowania interpersonalnego;</p> <p>W21. charakteryzuje zakłócenia i bariery w komunikacji interpersonalnej;</p> <p>W22. wyjaśnia pojęcia: przeniesienie i przeciwprzeniesienie w komunikacji interpersonalnej;</p> <p>W23. charakteryzuje relacje interpersonalne w pielęgniarstwie z zastosowaniem teorii i pojęć Analizy Transakcyjnej;</p> <p>W24. różnicuje paternalistyczny i partnerski styl komunikowania się z pacjentami w instytucjach ochrony zdrowia;</p> <p>W25. opisuje zasady i techniki dialogu motywującego.</p> <p>W zakresie umiejętności potrafi:</p> <p>U18. rozpoznawać sygnały komunikacyjne (werbalne i niewerbalne) oraz ich znaczenie w pielęgnowaniu człowieka;</p> <p>U19. stawiać cele komunikowania się w pielęgniarstwie;</p> <p>U20. rozpoznawać rodzaje stylów komunikowania interpersonalnego;</p> <p>U21. stosować style komunikacyjne: allocentryczny i partnerski w relacji z pacjentem i jego rodziną;</p> <p>U22. rozpoznawać zakłócenia i bariery komunikacyjne występujące w relacjach z pacjentem i jego rodziną;</p> <p>U23. diagnozować zjawisko przeniesienia i przeciwprzeniesienia w komunikowaniu interpersonalnym;</p> <p>U24. stosować w komunikacji interpersonalnej w pielęgniarstwie, teorie i pojęcia Analizy Transakcyjnej;</p> <p>U25. rozpoznawać paternalistyczny i partnerski styl komunikowania się z pacjentami w instytucjach ochrony zdrowia;</p>

CENTRUM KSZTAŁCENIA PODYPLOMOWEGO PIEŁĘGNIAREK I POŁOŻNYCH

	<p>U26. stosować techniki dialogu motywującego.</p> <p>W zakresie kompetencji społecznych:</p> <p>K1. okazuje szacunek i empatię wobec osób w procesie komunikowania.</p>
Kwalifikacje osób prowadzących kształcenie	<p>Wykładowcą może być osoba z 5-letnim doświadczeniem trenerskim lub dydaktycznym oraz spełniająca jeden z warunków:</p> <ul style="list-style-type: none"> – mgr psychologii; – psychoterapeuta po szkoleniu akredytowanym przez Polskie Towarzystwo Psychologiczne lub Polskie Towarzystwo Psychiatryczne; – trener umiejętności psychospołecznych; – trener treningu interpersonalnego; – psychotraumatolog; – mediator; – coach.
Wymagania wstępne	Brak
Rodzaj i liczba godzin zajęć dydaktycznych wymagających bezpośredniego udziału prowadzącego zajęcia	<p>Wykład – 4 godz.</p> <p>Warsztaty – 11 godz.</p>
Nakład pracy uczestnika kursu	<p>Udział w zajęciach (godziny kontaktowe) 15 godz.</p> <ul style="list-style-type: none"> • wykłady – 4 godz. • warsztaty – 11 godz. <p>Praca własna uczestnika kursu: 10 godz.</p> <ul style="list-style-type: none"> • przygotowanie się do warsztatów – 10 godz. • opanowanie materiału wymaganego do zaliczenia modułu i przygotowanie studium przypadku, scenki – 5 godz. <p>Łącznie nakład pracy uczestnika kursu: 25 godz.</p>
Proponowane metody dydaktyczne	Wykład, warsztaty, scenki, grupy dyskusyjne, analiza studium przypadku
Proponowane środki dydaktyczne	Sprzęt audiowizualny, komputer i rzutnik multimedialny, plansze

Metody sprawdzania efektów uczenia się uzyskanych przez uczestnika kursu i warunki zaliczenia modułu	Test dydaktyczny jednokrotnego wyboru składający się z 10 pytań; próg zaliczenia min. 60% poprawnych odpowiedzi. Scenka na wybrany temat zgodny z modułem III (np. „Partnerski styl komunikacji”).
Treści modułu kształcenia	<ol style="list-style-type: none"> 1. Główne założenia teoretyczne procesu komunikowania interpersonalnego (wykład: 2 godz.) - podejście tradycyjne Millera – symbolizm, interakcjonizm, konstruktywizm; Analiza Transakcyjna. 2. Przebieg procesu komunikowania się (wykład: 1 godz.) - etapy procesu; osoby i elementy uczestniczące w przepływie informacji; komunikowanie jednostronne i dwustronne. 3. Sygnały komunikacyjne (warsztat: 2 godz.) - werbalne; niewerbalne. 4. Cele i zasady skutecznego porozumiewania się w pielęgniarstwie (warsztat: 2 godz.) - zasady dobrego słuchania wg Kelly’ego; reguły poprawnych stosunków międzyludzkich wg G. Leech. 5. Style komunikowania interpersonalnego (warsztat: 1 godz.) - partnerski i niepartnerski styl porozumiewania się (allocentryczny oraz egocentryczny styl porozumiewania się). 6. Czynniki zakłócające proces komunikowania się (warsztat: 3 godz.) - werbalne i niewerbalne bariery komunikacyjne; zakłócenia komunikacyjne (przeniesienie, przeciwprzeniesienie, urojenia interpretacyjne, złudzenia, nastawienia osobne, destrukcyjne przekonania, „czytanie w myślach”, złożona równoważność, wadliwa konstrukcja semantyczna, nominalizacja, zbyt częste zadawanie pytania „dlaczego?”, żargon zawodowy, niespójność komunikacyjna). 7. Paternalistyczny styl komunikowania się z pacjentami w instytucjach ochrony zdrowia (wykład 1 godz.) - hierarchiczny przepływ informacji (model piramidy); zachowania komunikacyjne lekarza, pielęgniarki, położnej, pacjenta; wady paternalistycznego modelu komunikowania się. 8. Zasady dialogu motywującego (warsztat: 3 godz.)
Wymiar, zasady i forma odbywania staży, w przypadku, gdy program kształcenia przewiduje	Nie dotyczy.

5.4. MODUŁ IV

Nazwa modułu	RELACJA TERAPEUTYCZNA PIEŁĘGNIARKI, POŁOŻNEJ Z PACJENTEM
Cel kształcenia	Przekazanie wiedzy i nabycie umiejętności budowania relacji terapeutycznej pielęgniarki, położnej z chorym, w tym przeprowadzania wywiadu diagnostycznego oraz udzielania wsparcia pacjentowi.
Efekty uczenia się dla modułu	<p>W wyniku kształcenia uczestnik kursu:</p> <p>W zakresie wiedzy:</p> <p>W26. wyjaśnia pojęcie relacji terapeutycznej;</p> <p>W27. omawia zasadnicze aspekty relacji terapeutycznej;</p> <p>W28. charakteryzuje ważne umiejętności interpersonalne w relacji terapeutycznej;</p> <p>W29. wymienia czynniki zakłócające powstawanie relacji terapeutycznej;</p> <p>W30. charakteryzuje różne techniki komunikacyjne;</p> <p>W31. wymienia zasady budowania relacji terapeutycznej z pacjentem;</p> <p>W32. charakteryzuje uczucia i emocje swoje i pacjenta powstałe w relacji terapeutycznej;</p> <p>W33. wymienia sposoby rozwiązywania sytuacji trudnych w relacji terapeutycznej;</p> <p>W34. opisuje mechanizm przepływu informacji w instytucji ochrony zdrowia o hierarchicznej strukturze organizacyjnej;</p> <p>W35. definiuje superwizję kliniczną w praktyce;</p> <p>W36. określa cele superwizji klinicznej i zasady korzystania z niej;</p> <p>W37. omawia przebieg własnego procesu komunikacji terapeutycznej w relacji z wybranym pacjentem (studium przypadku);</p> <p>W38. charakteryzuje osobiste zasoby i deficyty w zakresie komunikowania się z pacjentami, ich rodzinami i z zespołem terapeutycznym;</p> <p>W39. określa osobiste możliwości uzyskiwania i udzielania innym kolegiąlnego wsparcia zawodowego w ramach superwizji klinicznej.</p> <p>W zakresie umiejętności potrafi:</p> <p>U27. nawiązywać relację terapeutyczną z pacjentem;</p> <p>U28. przejawiać otwartość, empatię, autentyczność i asertywność w relacji terapeutycznej;</p> <p>U29. rozpoznawać czynniki zakłócające w relacji terapeutycznej;</p>

CENTRUM KSZTAŁCENIA PODYPLOMOWEGO PIEŁĘGNIAREK I POŁOŻNYCH

	<p>U30. stosować różne techniki komunikacyjne;</p> <p>U31. rozpoznawać uczucia i emocje swoje i pacjenta powstałe w relacji terapeutycznej;</p> <p>U32. stosować różne sposoby rozwiązywania sytuacji trudnych;</p> <p>U33. korzystać z superwizji klinicznej;</p> <p>U34. analizować przebieg własnego procesu komunikowania terapeutycznego w relacji z wybranym pacjentem (studium przypadku);</p> <p>U35. dokonywać oceny osobistych zasobów i deficytów w zakresie komunikowania się z pacjentami, ich rodzinami oraz z zespołem terapeutycznym;</p> <p>U36. wykorzystywać osobiste możliwości uzyskiwania i udzielania innym kolegiального wsparcia zawodowego w ramach superwizji klinicznej;</p> <p>U37. dokonywać autooceny wielkości zmiany w zakresie umiejętności komunikowania się w relacjach zawodowych.</p> <p>W zakresie kompetencji społecznych:</p> <p>K1. okazuje szacunek i empatię wobec osób w procesie komunikowania.</p>
Kwalifikacje osób prowadzących kształcenie	<p>Wykładowcą może być osoba z 5-letnim doświadczeniem trenerskim lub dydaktycznym oraz spełniająca jeden z warunków:</p> <ul style="list-style-type: none"> – mgr psychologii; – psychoterapeuta po szkoleniu akredytowanym przez Polskie Towarzystwo Psychologiczne lub Polskie Towarzystwo Psychiatryczne; – psychotraumatolog; – psychoonkolog.
Wymagania wstępne	Brak
Rodzaj i liczba godzin zajęć dydaktycznych wymagających bezpośredniego udziału prowadzącego zajęcia	<p>Wykład – 1 godz.</p> <p>Warsztaty – 15 godz.</p>
Nakład pracy uczestnika kursu	Udział w zajęciach (godziny kontaktowe) 16 godz.

CENTRUM KSZTAŁCENIA PODYPLOMOWEGO PIELEŃNIAREK I POŁOŻNYCH

	<ul style="list-style-type: none"> • warsztaty – 15 godz. • wykład – 1 godz. <p>Praca własna uczestnika kursu 15 godz.</p> <ul style="list-style-type: none"> • przygotowanie się do warsztatów – 5 godz. • opanowanie materiału wymaganego do zaliczenia modułu i przygotowanie studium przypadku – 10 godz. <p>Łącznie nakład pracy uczestnika kursu: 31 godz.</p>
Proponowane metody dydaktyczne	Wykład, warsztaty, grupy dyskusyjne, analiza studium przypadku
Proponowane środki dydaktyczne	Plansze, sprzęt audiowizualny, film
Metody sprawdzania i kryteria oceny efektów uczenia się uzyskanych przez uczestnika kursu	Przygotowanie studium przypadku zgodnie z wytycznymi wskazanymi przez prowadzącego
Treści modułu kształcenia	<p>1. Teoretyczne podstawy relacji terapeutycznej (warsztat: 2 godz.) - pojęcie relacji terapeutycznej; różnice między relacją terapeutyczną a psychoterapią; podstawowe cele relacji terapeutycznej; aspekt emocjonalny i zadaniowy relacji terapeutycznej.</p> <p>2. Relacja terapeutyczna – ważne umiejętności interpersonalne (warsztat: 4 godz.) - akceptacja; autentyczność; asertywność; aktywne słuchanie; otwartość; empatia.</p> <p>3. Czynniki zakłócające relację terapeutyczną (warsztat: 2 godz.) - brak motywacji pacjenta do leczenia; nieufność pacjenta; agresja pacjenta; depresja; lęk; manipulacja ze strony pacjenta; brak wglądu we własne problemy pielęgniarki, położnej a także pacjenta; ignorowanie ze strony pielęgniarki, położnej a także pacjenta; ocenianie pacjenta, brak otwartości; przeniesienie i przeciwprzeniesienie w relacjach terapeutycznych.</p> <p>4. Techniki komunikacyjne (warsztat: 2 godz.) - odzwierciedlenie; klaryfikacja; interpretacja; werbalizacja; pytania wyjaśniające; milczenie; informowanie; parafrazowanie; konfrontacja; modelowanie; podsumowanie.</p> <p>5. Przekazywanie informacji zwrotnych (warsztat: 2 godz.)</p> <p>6. Podstawowe czynniki terapeutyczne korzystnie wpływające na stan psychiczny i fizyczny człowieka chorego (warsztat: 2 godz.)</p>

CENTRUM KSZTAŁCENIA PODYPŁOMOWEGO PIEŁĘGNIAREK I POŁOŻNYCH

	<p>- motywacja do leczenia; poczucie wsparcia; poczucie rozumienia; poczucie mocy osobistej; poczucie sensu; nadzieja; odreagowanie; otwartość; humor, dialog motywujący.</p> <p>- wsparcie informacyjne, emocjonalne.</p> <p>7. Rozwiązywanie problemów (warsztat: 1 godz.)</p> <p>- definicja problemu; rodzaje sytuacji problemowych w pracy pielęgniarki, położnej.</p> <p>8. Superwizja kliniczna w praktyce (zagadnienia teoretyczne) (wykład: 1 godz.)</p> <p>- definicja, rys historyczny; założenia teoretyczne, cele, formy superwizji klinicznej; granice pojęć: „superwizja kliniczna w pielęgniarstwie”, „superwizja w psychoterapii”, „psychoterapia”, „nadzór merytoryczny”.</p>
<p>Wymiar, zasady i forma odbywania staży, w przypadku, gdy program kształcenia przewiduje</p>	<p>Nie dotyczy.</p>

5.5. MODUŁ V

Nazwa modułu	KOMUNIKOWANIE SIĘ PIEŁĘGNIARKI, POŁOŻNEJ Z RODZINĄ PACJENTA
Cel kształcenia	Wyposażenie pielęgniarki, położnej w specjalistyczną wiedzę i umiejętności z zakresu komunikowania się z rodziną pacjenta.
Efekty uczenia się dla modułu	<p>W wyniku kształcenia uczestnik kursu:</p> <p>W zakresie wiedzy:</p> <p>W40. przedstawia schemat rozmowy z rodziną pacjenta;</p> <p>W41. opisuje specyfikę jednoznacznej komunikacji, w tym specyfikę zadawania pytań;</p> <p>W42. obrazuje wpływ stereotypów i uprzedzeń społecznych na proces komunikacji;</p> <p>W43. omawia zasady odpowiedzialnego wykorzystywania autorytetu i wpływu.</p> <p>W zakresie umiejętności potrafi:</p> <p>U38. dostosowywać swoje umiejętności komunikacyjne do poziomu rozumienia i języka rodziny pacjenta, unikając żargonu;</p> <p>U39. rozpoznawać perspektywę i zasoby rodziny istotne dla procesu terapeutycznego pacjenta;</p> <p>U40. zapobiegać i rozwiązywać konflikty z rodziną pacjenta;</p> <p>U41. przekazywać pacjentowi i rodzinie informacje (ustnie, pisemnie, w formie elektronicznej lub przez telefon) w sposób pełny, zrozumiały, w odpowiednim momencie i zgodnie z obowiązującymi regulacjami prawnymi;</p> <p>U42. dobierać pytania w zależności od odbiorcy i sytuacji;</p> <p>U43. stosować elementy dialogu motywującego.</p> <p>W zakresie kompetencji społecznych:</p> <p>K3. potrafi zachowywać się asertywnie;</p> <p>K4. poszukuje i dokonuje syntezy istotnych informacji z innych źródeł (np. od rodziny pacjenta, opiekunów i innych profesjonalistów) w razie potrzeby;</p> <p>K5. potrafi pracować efektywnie mimo własnych reakcji emocjonalnych, jeśli wymaga tego sytuacja (np. stopień cierpienia pacjenta, wymagający pacjent/jego rodzina);</p> <p>K6. odpowiedzialnie odnosi się do błędów popełnianych przez siebie i innych (np. powstrzymuje się od wskazywania winnych) podczas poszukiwania rozwiązań i pomocy oraz zna podstawowe zasady powstawania kolejnych błędów (np. lekceważenie informacji lub potrzeb rodziny pacjenta, nieadekwatna komunikacja).</p>

CENTRUM KSZTAŁCENIA PODYPLOMOWEGO PIEŁĘGNIAREK I POŁOŻNYCH

Kwalifikacje osób prowadzących kształcenie	Wykładowcą może być osoba z 5-letnim doświadczeniem trenerskim lub dydaktycznym oraz spełniająca jeden z warunków: <ul style="list-style-type: none"> – mgr psychologii; – psychoterapeuta po szkoleniu akredytowanym przez Polskie Towarzystwo Psychologiczne lub Polskie Towarzystwo Psychiatryczne; – psychotraumatolog; – psychoonkolog.
Wymagania wstępne	Brak
Rodzaj i liczba godzin zajęć dydaktycznych wymagających bezpośredniego udziału prowadzącego zajęcia	Wykład – 5 godz. Warsztat – 10 godz.
Nakład pracy uczestnika kursu	<p>Udział w zajęciach (godziny kontaktowe) 15 godz.</p> <ul style="list-style-type: none"> • wykład – 5 godz. • warsztat – 10 godz. <p>Praca własna uczestnika kursu: 15 godz.</p> <ul style="list-style-type: none"> • przygotowanie studium przypadku – 7 godz. • opanowanie materiału wymaganego do zaliczenia modułu, scenka – 8 godz. <p>Łącznie nakład pracy uczestnika kursu: 30 godz.</p>
Proponowane metody dydaktyczne	Wykład problemowy, warsztaty, scenka, dyskusja dydaktyczna, studium przypadku
Proponowane środki dydaktyczne	Sprzęt audiowizualny, komputer i rzutnik multimedialny

CENTRUM KSZTAŁCENIA PODYPLOMOWEGO PIELEŃNIAREK I POŁOŻNYCH

Metody sprawdzania efektów uczenia się uzyskanych przez uczestnika kursu i warunki zaliczenia modułu	Test dydaktyczny jednokrotnego wyboru składający się z 10 pytań; próg zaliczenia min. 60% poprawnych odpowiedzi. Scenka na temat zapobiegania lub rozwiązywania konfliktów z rodziną pacjenta
Treści modułu kształcenia	<ol style="list-style-type: none"> 1. Charakterystyka schematu rozmowy z pacjentem/jego rodziną wraz z omówieniem poszczególnych etapów (wykład 2 godz.) 2. Jednoznaczna komunikacja oraz specyfika zadawania pytań (wykład 1 godz.) 3. Wpływ stereotypów i uprzedzeń społecznych na przebieg procesu komunikowania się (wykład 1 godz.) 4. Rola autorytetu i wpływu społecznego (wykład 1 godz.) 5. Odpowiednie zadawanie pytań (warsztat 2 godz.) 6. Rozpoznawanie własnych emocji oraz uwrażliwienie na znaczenie samokontroli (warsztat 2 godz.) 7. Zapobieganie, a w razie potrzeby rozwiązywanie konfliktów (warsztat 2 godz.) 8. Informowanie rodziny pacjenta (warsztat 2 godz.) 9. Asertywne zachowywanie się (warsztat 2 godz.)
Wymiar, zasady i forma odbywania staży, w przypadku, gdy program kształcenia przewiduje	Nie dotyczy.

5.6. MODUŁ VI

Nazwa modułu	KOMUNIKOWANIE SIĘ PIEŁĘGNIARKI, POŁOŻNEJ W ZESPOLE TERAPEUTYCZNYM
Cel kształcenia:	Zapoznanie pielęgniarki, położnej ze specjalistyczną wiedzą konieczną do prawidłowego komunikowania się w zespole terapeutycznym i ukształtowanie umiejętności w tym zakresie. Diagnozowanie czynników utrudniających i wspomagających pracę zespołową.
Efekty uczenia się dla modułu	<p>W wyniku kształcenia uczestnik kursu:</p> <p>W zakresie wiedzy:</p> <p>W44. charakteryzuje cele i zadania zespołu terapeutycznego;</p> <p>W45. przedstawia zadania pielęgniarki, położnej w strukturach zespołu terapeutycznego;</p> <p>W46. charakteryzuje modele przepływu informacji w zespole;</p> <p>W47. omawia podstawy prawne komunikowania się w zespole terapeutycznym;</p> <p>W48. przedstawia specyfikę funkcjonowania zespołu terapeutycznego jako grupy zadaniowej;</p> <p>W49. wyjaśnia reguły asertywnego porozumiewania się w zespole terapeutycznym;</p> <p>W50. omawia zakłócenia komunikacyjne w pracy zespołu terapeutycznego, wyjaśnia sposoby rozwiązywania konfliktów w zespole.</p> <p>W zakresie umiejętności potrafi:</p> <p>U44. dostrzegać i szanować indywidualność, subiektywne spojrzenie, zróżnicowane opinie członków zespołu terapeutycznego oraz specjalistyczne kompetencje poszczególnych pracowników opieki medycznej;</p> <p>U45. tworzyć pozytywną atmosferę w pracy;</p> <p>U46. wspierać i integrować członków zespołu terapeutycznego;</p> <p>U47. stosować zasady przekazywania informacji zwrotnej;</p> <p>U48. rozwiązywać konflikty w zespole terapeutycznym;</p> <p>U49. prowadzić konstruktywne negocjacje w zespole terapeutycznym;</p> <p>U50. przyjmować, wyjaśniać i analizować własną rolę i zakres kompetencji w zespole terapeutycznym;</p> <p>U51. rozpoznawać rolę własnej profesji w zespole terapeutycznym;</p> <p>U52. wykorzystywać własny potencjał jako członka zespołu terapeutycznego oraz wyrażać chęć i możliwości pracy z innymi;</p> <p>U53. rozpoznawać czynniki wspomagające i utrudniające pracę zespołową;</p>

CENTRUM KSZTAŁCENIA PODYPLOMOWEGO PIEŁĘGNIAREK I POŁOŻNYCH

	<p>U54. stosować techniki negocjacji w sytuacjach problemów i konfliktów.</p> <p>W zakresie kompetencji społecznych:</p> <p>K7. szanuje godność i autonomię członków zespołu terapeutycznego;</p> <p>K8. współpracuje z członkami zespołu terapeutycznego, zachowując zasady etyki zawodowej i własne kompetencje.</p>
<p>Kwalifikacje osób prowadzących kształcenie</p>	<p>Wykłady:</p> <p>Osoba z 5-letnim doświadczeniem dydaktycznym oraz spełniająca jeden z warunków:</p> <ul style="list-style-type: none"> – mgr pielęgniarstwa posiadający tytuł specjalisty w dziedzinie pielęgniarstwa lub w dziedzinie mającej zastosowanie w ochronie zdrowia oraz ukończony kurs specjalistyczny “Komunikowanie interpersonalne w pielęgniarstwie”; – mgr położnictwa posiadający tytuł specjalisty w dziedzinie pielęgniarstwa lub w dziedzinie mającej zastosowanie w ochronie zdrowia oraz ukończony kurs specjalistyczny “Komunikowanie interpersonalne w pielęgniarstwie”. <p>Wykłady i warsztaty:</p> <p>Osoba z 5-letnim doświadczeniem trenerskim lub dydaktycznym oraz spełniająca jeden z warunków:</p> <ul style="list-style-type: none"> – mgr psychologii; – psychoterapeuta po szkoleniu akredytowanym przez Polskie Towarzystwo Psychologiczne lub Polskie Towarzystwo Psychiatryczne; – psychotraumatolog; – psychoonkolog.
<p>Wymagania wstępne</p>	<p>Brak</p>
<p>Rodzaj i liczba godzin zajęć dydaktycznych wymagających bezpośredniego udziału prowadzącego zajęcia</p>	<p>Wykład – 5 godz.</p> <p>Warsztat – 10 godz.</p>
<p>Nakład pracy uczestnika kursu</p>	<p>Udział w zajęciach (godziny kontaktowe) 15 godz.</p> <ul style="list-style-type: none"> • wykład – 5 godz. • warsztat – 10 godz.

CENTRUM KSZTAŁCENIA PODYPLOMOWEGO PIELEŃNIAREK I POŁOŻNYCH

	<p>Praca własna uczestnika kursu: 10 godz.</p> <ul style="list-style-type: none"> • opanowanie materiału wymaganego do zaliczenia modułu – 5 godz. • przygotowanie scenek – 5 godz. <p>Łącznie nakład pracy uczestnika kursu: 25 godz.</p>
Proponowane metody dydaktyczne	Wykład problemowy, warsztaty, dyskusja dydaktyczna, praca w grupie, ćwiczenia aktywizujące, scenka.
Proponowane środki dydaktyczne	Plansze, sprzęt audiowizualny, komputer i rzutnik multimedialny.
Metody sprawdzania efektów uczenia się uzyskanych przez uczestnika kursu i warunki zaliczenia modułu	Test dydaktyczny jednokrotnego wyboru składający się z 10 pytań; próg zaliczenia min. 60% poprawnych odpowiedzi. Scenka na wybrany temat zgodny z modułem VI (np.: „Rozwiązywanie konfliktu w zespole terapeutycznym drogą negocjacji”).
Treści modułu kształcenia	<p>1. Definicja zespołu terapeutycznego (wykład 1,5 godz.)</p> <p>- cele; struktura zespołu; modele przepływu informacji w zespole; pozycja pacjenta w zespole; rola i zadania pielęgniarki, położnej w pracach zespołu terapeutycznego; role pozostałych członków zespołu terapeutycznego.</p> <p>2. Podstawy prawne komunikowania się zespołu terapeutycznego (wykład 1,5 godz.)</p> <p>3. Zespół terapeutyczny jako grupa zadaniowa (wykład 2 godz.)</p> <p>- organizacja pracy zespołu terapeutycznego; reguły asertywnego porozumiewania się w zespole terapeutycznym;</p> <p>- zakłócenia komunikacyjne w pracy zespołu terapeutycznego; konflikty w zespole i sposoby ich rozwiązywania.</p> <p>4. Funkcjonowanie pielęgniarki, położnej w zespole terapeutycznym (warsztat 2 godz.)</p> <p>- określenie pozycji w zespole terapeutycznym; ocena relacji z innymi członkami zespołu (pielęgniarka, położna – lekarz; pielęgniarka, położna – pielęgniarka, położna; pielęgniarka, położna – pozostali członkowie zespołu terapeutycznego);</p> <p>- spostrzeganie siebie w procesie komunikacji (kwadrat von Thuna);</p> <p>- silne i słabe strony – profil kompetencji indywidualnych i zespołowych.</p> <p>5. Komunikowanie się w zespole terapeutycznym (warsztat 4 godz.)</p> <p>- zarządzanie informacją w zespole terapeutycznym; rozpoznawanie barier komunikacyjnych w zespole terapeutycznym (różnice w spostrzeganiu, różnice językowe, szумы, emocje, niezgodność komunikatu, wzajemne relacje);</p>

CENTRUM KSZTAŁCENIA PODYPŁOMOWEGO PIEŁĘGNIAREK I POŁOŻNYCH

	<p>- wyrażanie własnego zdania w zespole (zasady asertywnego komunikowania się); reguły przyjmowania i przekazywania.</p> <p>6. Konflikty i ich rozwiązywanie (warsztat 4 godz.)</p> <p>- źródła konfliktu (konflikt wartości, konflikt dotyczący informacji, relacji, strukturalny, interesów);</p> <p>- rozpoznanie sytuacji trudnych i konfliktowych w zespole terapeutycznym;</p> <p>- radzenie sobie z konfliktem (rywalizacja, współpraca, dostawanie się, unikanie, kompromis): rozwiązywanie konfliktu drogą negocjacji (skoncentrowanie się na interesach, a nie na stanowiskach; oddzielenie ludzi od problemu; poszukiwanie wielu wariantów rozwiązania problemu; rozstrzygnięcie konfliktu oparte na obiektywnych kryteriach).</p>
<p>Wymiar, zasady i forma odbywania staży, w przypadku, gdy program kształcenia przewiduje</p>	<p>Nie dotyczy.</p>

5.7. MODUŁ VII

Nazwa modułu	TRENING BUDOWANIA RELACJI TERAPEUTYCZNEJ Z WYKORZYSTANIEM ELEMENTÓW METODY BALINTA
Cel kształcenia	Przekazanie wiedzy dotyczącej elementów pracy metodą Balinta i nabycie umiejętności z nią związanych.
Efekty uczenia się dla modułu	<p>W wyniku kształcenia uczestnik kursu:</p> <p>W zakresie wiedzy:</p> <p>W51. charakteryzuje znaczenie grupy Balinta w budowaniu relacji terapeutycznej;</p> <p>W52. definiuje rolę emocji w procesie komunikowania;</p> <p>W53. wymienia reakcje emocjonalne, które w czasie spotkania z pacjentem mogą sprawiać trudność.</p> <p>W zakresie umiejętności potrafi:</p> <p>U55. dokonywać wglądu we własne reakcje emocjonalne;</p> <p>U56. wypowiadać się w sposób nieoceniający i nieurazający drugiej osoby;</p> <p>U57. wykazywać się umiejętnością uważnego słuchania;</p> <p>U58. dokonać oceny problemu z wielu perspektyw;</p> <p>U59. współdziałać w zespole terapeutycznym wykorzystując zasoby zintegrowanego myślenia;</p> <p>U60. stosować myślenie wolne od ograniczających przekonań.</p> <p>W zakresie kompetencji społecznych:</p> <p>K9. wykazuje świadomość własnych emocji.</p>
Kwalifikacje osób prowadzących kształcenie	<p>Wykładowcą może być:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Lider Grupy Balinta; <p>lub osoba z 5-letnim doświadczeniem trenerskim lub dydaktycznym oraz spełniająca jeden z warunków:</p> <ul style="list-style-type: none"> – mgr psychologii; – psychoterapeuta po szkoleniu akredytowanym przez Polskie Towarzystwo Psychologiczne lub Polskie Towarzystwo Psychiatryczne; – psychotraumatolog; – psychoonkolog.
Wymagania wstępne	Brak
Rodzaj i liczba godzin zajęć dydaktycznych wymagających	<p>Wykład – 1 godz.</p> <p>Grupowy TRENING Z WYKORZYSTANIEM ELEMENTÓW METODY BALINTA</p>

CENTRUM KSZTAŁCENIA PODYPLOMOWEGO PIEŁĘGNIAREK I POŁOŻNYCH

bezpośredniego udziału prowadzącego zajęcia	– 8 godz.
Nakład pracy uczestnika kursu	<p>Udział w zajęciach (godziny kontaktowe) 9 godz.</p> <ul style="list-style-type: none"> • wykład – 1 godz. • trening – 8 godz. <p>Praca własna uczestnika kursu: 10 godz.</p> <ul style="list-style-type: none"> • przygotowanie się do treningu – 10 godz. <p>Łącznie nakład pracy uczestnika kursu: 19 godz.</p>
Proponowane metody dydaktyczne	Dyskusja, analiza studium przypadku
Proponowane środki dydaktyczne	Plansze, sprzęt audiowizualny
Metody sprawdzania efektów uczenia się uzyskanych przez uczestnika kursu i warunki zaliczenia modułu	Aktywność podczas treningu
Treści modułu kształcenia	<p>1. Wprowadzenie do grupy Balinta (wykład: 1 godz.) - znaczenie uczestnictwa w grupie Balinta dla rozwoju zawodowego.</p> <p>2. Grupowy trening budowania relacji terapeutycznej (trening: 8 godz.) - zastosowanie elementów metody Balinta w kontekście pacjenta, członków rodziny i zespołu terapeutycznego.</p>
Wymiar, zasady i forma odbywania staży, w przypadku, gdy program kształcenia przewiduje	Nie dotyczy.

6. WYKAZ ŚWIADCZEŃ ZDROWOTNYCH, DO KTÓRYCH JEST UPRAWNIONA PIEŁĘGNIARKA, POŁOŻNA PO UKOŃCZENIU KURSU SPECJALISTYCZNEGO KOMUNIKOWANIE INTERPERSONALNE W PIEŁĘGNIARSTWIE

1. Przeprowadzenie wywiadu diagnostycznego w zakresie problemów i potrzeb pacjenta.
2. Udzielanie wsparcia informacyjnego, emocjonalnego w ramach porady pielęgniarskiej, położniczej.
3. Planowanie i realizowanie opieki pielęgniarskiej, położniczej przy uwzględnieniu dialogu motywującego.
4. Wskazanie pacjentowi możliwości skorzystania z specjalistycznej pomocy psychiatrycznej/psychologicznej.
5. Współdziałanie w zespole w oparciu o wspólne cele i założenia.
6. Diagnozowanie czynników utrudniających i wspomagających pracę zespołową w miejscu pracy.
7. Rozpoznanie sytuacji trudnych i konfliktowych w zespole terapeutycznym i ich rozwiązywanie z wykorzystaniem technik negocjacyjnych.

7. WYKAZ LITERATURY OBOWIĄZUJĄCEJ DO ZALICZENIA KURSU SPECJALISTYCZNEGO KOMUNIKOWANIE INTERPERSONALNE W PIEŁĘGNIARSTWIE

Literatura podstawowa:

1. Silverman J., Kurtz S., Draper J. Umiejętności komunikowania się z pacjentem. Medycyna Praktyczna, Kraków 2019.
2. Krajewska-Kułak E., Kwiatkowska A., Panek W. Komunikowanie interpersonalne w pielęgniarstwie. Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa 2023.
3. Makara-Studzińska M. Komunikacja w opiece medycznej. Medical Education, Warszawa 2017.
4. Doroszewski J., Kulus M., Markowski A. Porozumienie z pacjentem. Relacje i komunikacja. Wolters Kluwer Polska SA, Warszawa 2014.
5. Chańska W., Różyńska J. Bioetyka. Wolters Kluwer Polska SA, Warszawa 2013.

Literatura uzupełniająca:

1. Mańkowska B. Superwizja. Jak chronić się przed wypaleniem zawodowym i utratą zdrowia. Wolters Kluwer Polska SA, Warszawa 2020.

Akty prawne (odzwierciedlające aktualny stan prawny):

- Ustawa z dnia 15 lipca 2011 r. o zawodach pielęgniarki i położnej
- Kodeks etyki zawodowej pielęgniarki i położnej RP
- Ustawa z dnia 6 listopada 2008 r. o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta